

AI – využití při podpoře dětí/žáků cizinců

Mgr. Dita Macháčková
KČJ FPE ZČU v Plzni

Přijímáme, začleňujeme a vzděláváme děti/žáky cizince VII

NPI, 19. října 2023

AI – umělá inteligence

- *Artificial Intelligence*
- schopnost programu napodobovat lidské myšlení a konání
- Google translator, Duolingo, Canva, Kahoot, Quizlet, Wocabee, Wordwall

Obr. 1

ChatGPT

- chatbot = PC program pro komunikaci
- ChatGPT (OpenAI) – *Generative Pre-trained Transformer*
- GPT3 – listopad 2022
- GPT4 – březen 2023

ChatGPT pro učitele žáků-cizinců

VÝCHOZÍ = výukové texty (učebnice, pracovní listy)

- adaptace
- jazykové jevy
- cvičení, kvízy, testy

Prompty – tipy

- role chatbotu
- role příjemce
- cíl
- strukturované požadavky
- konkrétní požadavky
- postup
- příklady
- kvalita výstupu
- kvantita

Jsi učitel zeměpisu. Napiš text v češtině na téma „biomy“. Dodrž tato kritéria:

- *čtenář: žák základní školy, cizinec*
- *jazyková úroveň češtiny: A2*
- *rozsah: max. 500 slov*
- *charakter textu: naučný*
- *musí obsahovat slova: voda, břeh, hladina, rostlina, živočich*
- *další požadavky na text: pouze věty v přítomném čase aktiva*

Adaptace textu

- jazyková úroveň
- zjednodušení
- zkrácení

Ekosystém Rybník: Místo, kde Žijí Rostliny a Zvířata

Rybník je umělý vodní bazén, který vytvořil člověk. Lidé ho často používají k chovu ryb. Ale rybníky mají také jiné důležité účely.

Rybníky pomáhají udržovat vodu a zvlhčují půdu kolem nich. Jsou místem, kde se lidé mohou odpočinout a relaxovat. Rostliny ve vodě jsou jídlem pro některá zvířata, která žerou rostliny.

Kolem rybníků můžete vidět stromy a keře, které poskytují úkryt různým živočichům. Někdy na březích rybníků najdeme místa pro chov hus nebo jiných vodních ptáků.

Lidé také využívají rybníky k vodním sportům, jako je plavání nebo veslování. Někteří rádi rybaří nebo loví ptáky. A někdy můžete dokonce bruslit na ledu na rybníce!

Některé rybníky dokonce generují elektrickou energii, což je opravdu užitečné. Jedna z takových vodních elektráren se jmenuje Rožmberk.

Adaptace textu

Ekosystém Rybník

Rybník je umělý vodní bazén, který člověk udělal. Lidé ho hlavně používají na chov ryb.

Rybníky taky pomáhají udržovat vodu a navlhčovat zem. Jsou fajn místem pro lidi na odpočinek a zábavu.

Vodní rostliny jsou jídlo pro některá zvířata, co jedí rostliny. Okolo rybníků rostou stromy a keře, kde žijí různá zvířata.

U rybníků můžou být i místa pro husy a další vodní ptáky. Lidé tam taky můžou dělat vodní sporty, rybařit, pozorovat ptáky nebo bruslit na ledu.

Někdy se na rybnících staví malé elektrárny, jako je Rožmberk.

Adaptace textu

Rybník a co v něm najdeme

Rybník je místo s vodou, které udělal člověk. V rybníku jsou ryby.

V rybníku je voda a lidi tam mohou odpočívat.

V rybníku jsou rostliny a zvířata.

U rybníku mohou být místa pro husy.

Lidi mohou na rybníku plavat, rybařit nebo bruslit.

Na rybníku může být malá elektrárna.

Adaptace textu

Život člověka v paleolitu byl spojen s přírodou a přinášel mnoho výzev a inovací. Lidé tohoto období žili jako sběrači, lovci a rybáři, a byli závislí na tom, co jim příroda poskytovala. Tato doba je často nazývána "přisvojovacím hospodářstvím."

Lidé paleolitu byli šikovní výrobci nástrojů z kamene, jako byly pazourky, křemeny, oxidian a vltavíny. Vytvářeli hroty, škrabadla, vrtáky, kostěné hroty, jehly a harpuny. Později začali používat dřevěné oštěpy a luky se šípy, což byly dálkové zbraně, které jim pomáhaly při lovu.

Lidé paleolitu žili ve skupinách nazývaných tlupy nebo rody. V těchto skupinách se dělila práce mezi muže a ženy podle jejich schopností.

Znalost ohně byla pro lidi paleolitu klíčová. Oheň jim nejen poskytoval teplo a světlo, ale také jim umožňoval vařit potravu a chránit se před nebezpečím.

Tvorba textu

KRITÉRIA:

- věk žáka
- jazyková úroveň žáka
- délka textu
- žánr, charakteristika
- jazyková kritéria (gramatika, slovní zásoba)

Jednou, před velmi dlouhou dobou, žili lidé jmenovaní "lidé paleolitu". Byli to sběrači, lovci a rybáři, což znamená, že sbírali plody, lovili zvířata a chytali ryby pro své jídlo.

Tito lidé byli velmi chytří. Vytvářeli nástroje z kamene, jakými byly hroty a škrabadla, a dokonce i luky se šípy, které jim pomáhaly lovit zvířata z dálky.

Žili společně ve skupinách, které nazývali "tlupy" nebo "rody". Muži a ženy měli různé práce. Muži chodili na lov, zatímco ženy sbíraly plody a staraly se o děti.

Věděli, jak vytvořit oheň, což bylo velmi důležité. Oheň jim poskytoval světlo a teplo a také jim pomáhal vařit si jídlo.

Lidé paleolitu věřili v posmrtný život, což znamená, že věřili, že po smrti budou žít někde jinde. Prováděli magické obřady a vytvářeli krásné umění, jako jsou jeskynní malby a sošky.

Bydleli ve speciálních místech, jako jsou jeskyně a chatrče. Někdy se museli přestěhovat podle toho, kde bylo nejlepší najít potravu.

A tak žili lidé paleolitu, chytří a schopní lidé, kteří byli spojeni s přírodou a věřili v magii.

Detektivní Příběh: Tajemství Pazourkového Oštěpu

Bylo to v pravěké době, kdy naši pradávni předci žili ve skupinách nazývaných "tlupy". Každá tlupa musela lovit zvířata a sbírat plody, aby měla co jíst.

Jednoho dne se stalo něco zvláštního. V jedné z jeskyní, kde tlupa žila, našli starý pazourek. Na něm byly rytiny a značky, které nikdo neznal.

Vůdce tlupy, jménem Korg, rozhodl, že to musí být něco důležitého. Pazourek měl na jednom konci podivný otvor, který vypadal, jako by sem něco patřilo.

Tlupa se rozhodla najít, co to znamená. Začali hledat odpovědi. Když se jednoho dne vraceli z lovu, objevili u jeskyně podivné stopy. Vypadalo to, jako by někdo jeskyni prozkoumával.

Korg a jeho přátelé se rozhodli strávit noc v jeskyni, aby zjistili, co se děje. Když přišla tma, zahlédli světlo ohně. Někdo byl v jejich jeskyni!

Rychle vstoupili dovnitř a našli neznámého muže, který držel jejich pazourek. Byl to cizinec, který hledal tajemství pazourkového oštěpu.

Cizinec uvěřil, že na pazourek byla kouzelná rytina, která ukazovala cestu k pokladě.

Cvičení, kvízy, testy

- bez textu / na základě textu
- typy úloh (doplňovací, výběr z možností atp.)
- zaměření (porozumění textu, pravopis, gramatika, slovní zásoby)
- formát
- specifika

Podstatné jméno

Příklad ve větě

Podstatné jméno

Příklad použití ve větě

Rybník

Vidím rybník za domem.

Místo

Máme nové místo na piknik.

Voda

Piju čistou vodu.

Člověk

Ten člověk je můj kamarád.

Ryby

V řece plavou ryby.

Rostlina

Na zahradě roste rostlina.

Zvířata

Děti mají rády zvířata.

Husy

Husy létají na jih.

Elektrárna

Elektrárna vyrábí energii.

Cvičení, kvízy, testy

Z textu o Červené karkulce mi vygeneruj otázky, které začínají slovem KDE.

Kde žila hodná a milá dívenka?

Kde bydlela babička Červené Karkulky?

Kde maminka napekla bábovku?

Kde se Červená Karkulka setkala s vlkem?

Kde se vlk pokusil předstírat babičku?

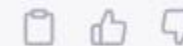
Kde se Červená Karkulka vydala na cestu?

Kde se vlk předstíral babičku?

Kde byla babiččina chaloupka?

Kde se vlk vydal, aby dorazil k babičce dřív?

Kde se vlk nakonec utopil?

Cvičení, kvízy, testy

Rybník a co v něm najdeme

Rybník je místo s vodou, které udělal člověk. V rybníku jsou ryby.

V rybníku je voda a lidi tam mohou odpocívat.

V rybníku jsou rostliny a zvířata.

U rybníku mohou být místa pro husy.

Lidi mohou na rybníku plavat, rybarit nebo bruslit.

Na rybníku může být malá elektrárna.

Cvičení, kvízy, testy

Omlouvám se za chybu. Zde je cvičení, kde v každém slově chybí jedno písmeno:

Rybn_k je m_sto s v_dou, k_eré ud_lal čl_vek. V rybn_ku sou ryby.

V rybn_ku je v_da a l_di tam mohou odpoč_vat.

V rybn_ku sou rostliny a zv_ř_ta.

U rybn_ku mohou b_t m_sta pro husy.

L_di mohou na rybn_ku plavat, rybař_t nebo bruslit.

Na rybn_ku m_že b_t mal_elektr_rna.

Samozřejmě, zde máte kvíz na porozumění textu:

1. Jaké činnosti provozovali lidé paleolitu pro získání potravy?
 - a) Zemědělství
 - b) Sběr plodů, lov, rybolov
 - c) Stavebnictví
2. Jaký typ nástrojů vytvářeli lidé paleolitu?
 - a) Nástroje z plastu
 - b) Nástroje z kamene
 - c) Nástroje z kovu
3. Jaký význam měl oheň pro lidi paleolitu?
 - a) Poskytoval světlo a teplo
 - b) Byl používán pro zábavu
 - c) Byl důležitý pro zemědělství
4. Jaký druh umění vytvářeli lidé paleolitu?
 - a) Hudbu
 - b) Jeskynní malby a sošky
 - c) Literaturu
5. Kde lidé paleolitu obvykle žili?

ChatGPT – tipy

- kvalita (specifikace) promptu
- příklad, vzor
- komunikace s chatbotem
- trpělivost
- archivace osvědčených promptů
- **kontrola výstupu (sémantická, jazyková, didaktická apod.)**
- GPT4

Zdroje

- Obr. 1. “Ai ve vzdělávání” prompt, DALL-E, Microsoft Bing, 13. 6. 2023, www.bing.com/.
- Ukázky: OpenAI. (2023). *ChatGPT* (Mar 14 version) [Large language model]. <https://chat.openai.com/chat>
- https://www.zsloucka.cz/e_download.php?file=data/editor/136cs_2.pdf&original=Ekosyst%E9m%20rybn%C3%ADk.pdf
- <https://www.dejepisne.cz/pravek-doba-kamenna/>

Děkuji za pozornost!

Mgr. Dita Macháčková

ditusamachonte@seznam.cz